

RFSU:S 8 PUNKTER FÖR EN BÄTTRE SEXUALUNDERVISNING

Sexualundervisningen är av stor vikt för unga människors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter (SRHR). Alla elever har rätt att bli respekterade för dem de är och har enligt läroplanerna rätt till kunskap om sexualitet, jämställdhet och relationer. Också i FN:s globala mål för hållbar utveckling, Agenda 2030, finns rätten till denna kunskap med. I Sverige är sexualundervisningen obligatorisk och läroplanerna har bra skrivningar. Men likvärdigheten i undervisningen brister. Eleverna uppger att dom får bra kunskaper om sexuell hälsa, men saknar samtal och reflektion. Det finns alltså möjligheter att utveckla sexualundervisningen. RFSU vet hur det ska gå till.

Obligatorisk utbildning i sexualundervisning

i samtliga lärarutbildningar

1

Sexualundervisningen har varit obligatorisk i den svenska skolan sedan 1955. Ändå ingår inte kunskapsområdet som obligatorium i alla lärarutbildningar. Utbildningen skulle kunna ge lärarstudenterna de nödvändiga grundförutsättningarna för att de senare i sin yrkesverksamhet ska kunna utveckla sitt arbete inom detta område. Enligt regeringsöverenskommelsen från 2019 ska detta ske från år 2021. Vi ser fram emot att det förverkligas.

2

Kommuner och friskolor måste ta ett större ansvar

Sexualundervisningens kvalitet skiftar mellan och inom skolorna. Det innebär att alla elever inte får de kunskaper om sexualitet och relationer de har rätt till. Genomförandet av sexualundervisningen åligger skolorna och rektorer och lärare. Men skolans huvudmän, det vill säga kommuner och de som driver friskolor, måste ta ett större ansvar för likvärdigheten i undervisningen. Rektor kan bara ta ansvar för likvärdigheten på sin skola, inte för övriga skolor i kommunen eller friskoleföretaget.

3

Systematiskt utveckla skolornas sexualundervisning

Det systematiska utvecklingsarbetet behöver förbättras, såväl på skolnivå som nationell nivå. Det menar både Skolinspektionen och Unesco. Skolverket behöver få ett reguljärt uppdrag från regeringen om att systematiskt följa upp, utvärdera och stödja sexualundervisningen i alla skolformer. Också på de enskilda skolorna behöver rektorerna ta större ansvar för att det systematiska utvecklingsarbetet förbättras. På så sätt kan undervisningen utvecklas och förändras i takt med tiden och de behov och önskemål elever och skolpersonal har.

4

Kunskapsbaserad sexualundervisning

För att sexualundervisningen ska hålla hög kvalitet behöver den vara förankrad i den kunskap som finns om såväl barns och ungdomars sexualitet som hur undervisningen bör bedrivas. Man behöver systematiskt följa, sammanfatta och sprida forskning och beprövad erfarenhet samt initiera forskning. Detta kan förslagsvis göras av Skolverket och Skolforskningsinstitutet. Att inrätta ett didaktiskt centrum för sexualundervisning skulle ytterligare stärka den kunskapsbaserade sexualundervisningen. Ett sådant centrum skulle också kunna vara ett stöd för lärarutbildningarna.

5

Unga på HVB-hem och i institutionsvård har rätt till samma kunskaper om sexualitet och relationer

Unga på HVB-hem och i institutionsvård har högre sexuell ohälsa och är mer utsatta för hälsorisker än andra unga. Skolinspektionen, Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen har alla konstaterat att det finns brister i den sexualundervisning som ges. Även unga i kriminalvården behöver och har rätt till kunskap om sexualitet och relationer. Det innebär också att personal i dessa verksamheter behöver ha kompetens för att kunna möta frågor och behov kring sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter.

Unga nyanländas rätt till kunskaper om sexualitet och relationer

Unga nyanlända har behov av och rätt till kunskaper om sexualitet och relationer på samma villkor som unga som vuxit upp i Sverige. För att uppnå detta kan skolan behöva språk- och metodanpassa undervisningen. Dessutom behöver språkintroduktionen på gymnasiet integrera frågor om sexualitet och relationer, särskilt som många på språkin introduktion slutar, innan de får möjlighet att integreras i den reguljära gymnasieundervisningen.

6

SFI-utbildningen behöver integrera frågor om sexualitet och relationer

Rätten till kunskap om sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR) gäller alla mäniskor i Sverige. Dessa frågor behöver därför integreras och göras obligatoriska i SFI-undervisningen. Många nyanlända vuxna kommer från länder utan eller med mycket begränsad sexualundervisning. Många av dem har dessutom barn och behöver kunskaper för att kunna stötta sina barn i deras utveckling.

7

En positiv och främjande undervisning

Sexualundervisningen måste ha ett främjande perspektiv som utgår från en positiv syn på sexualitet och relationer. Det visar forskning, bland annat från Unesco. Undervisningen ska vara allsidig och ge eleverna faktakunskaper, färdigheter och möjlighet att reflektera över normer och värderingar. Ett integrerat genusperspektiv är nödvändigt för en undervisning av hög kvalitet, liksom en konsekvent hbtq-inkludering. Undervisningen ska stödja barn och unga i deras utveckling, ske i dialog med eleverna och utgå från deras behov och frågor.

8

Alla elever i Sverige har rätt till en sexualundervisning av hög kvalitet. Många lärare gör ett utmärkt jobb. Men likvärdigheten brister. Här är RFSU:s förslag för att utveckla undervisningen och därmed ge lärarna än bättre förutsättningar att göra ett bra jobb.

För frågor om RFSU:s arbete med skolans sexualundervisning, kontakta Hans Olsson, hans.olsson@rfsu.se eller Andreas Berglöf, andreas.berglof@rfsu.se

RFSU är en politiskt och religiöst obunden ideell medlemsorganisation, som arbetar såväl i Sverige som internationellt. Läs mer om RFSU:s arbete på www.rfsu.se

